

SABIR VE ŞÜKÜR ZORLUKLARLA BAŞA ÇIKMA

Eûzubillahimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm.

*el-Hamdülillahi rabbilâlemin ve'l-âki-
betü li'l-müttekîn. Vessalâtü vesselâmü alâ
seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ec-
maîn.*

*İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-
kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi
hedyü muhammedin sallallahu aleyhi ve sel-
lem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle
muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve
külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-mut-
tasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sel-
leme ennehû kâl:*

مَا أُعْطِيَ أَهْلُ بَيْتِ الرَّفْقِ إِلَّا نَفَعَهُمْ، وَلَا مَنَعُوهُ إِلَّا
ضَرَّهُمْ. الْبَغَوِيُّ وَأَبُو نَعِيمٍ كَرَّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
مَعْمَرٍ. قَالَ الْبَغَوِيُّ: وَلَا أَعْلَمُ لَهُ غَيْرَهُ، وَقَالَ غَيْرُهُ: هُوَ
مُرْسَلٌ.

*Mâ u'tiye ehlü beytin errıfka illâ
nefa'ahüm ve lâ müni'ühü illâ darrahüm.*

Begavî, Ebû Nuaym, İbn Asakir Abdullah b. Ma'mer'den rivayet etmiş.

Beraber bir istiğfar edelim;

Eestağfirullah, estağfirullah, estağfirullah el-azim el-kerim ellezî la ilahe illa hu el-hayye'l-kayyum ve etubu ileyh ve es'eluhu't-tevbete ve'l-mağfirete ve'l-hidayete lena in-nehu hüve't-tevvabürrahim. Tevbete abdin zalimin li-nefsihi la yemluku li-nefsihi mevten ve lâ hayaten ve lâ nuşura.

Bir de salavât-ı şerîfe okuyalım;

Allahümme salli salaten kamiletan ve sellim selamen tammen ala seyyidina muhammedinillezi tenhallu bihi'l-ukad ve tenfericü bihi'l-kurab fe-tukda bihilhavaic ve tünalü bihi'r-regaib ve hüsnü'l-havatim ve yüstesğa'l-ğamamü bi-vechihi'l-kerim ve alâ alihi ve sahibihî fi külli lemhatin ve nefesin bi-adedi küllü malumun leke.

Geçen Cuma dersinden bazı hadisleri tekrarda fayda gördüm. Onun için sadakalar hakkında, sadaka derken yani hayrat, sadakayı ister gâvur yapsın ister müslüman yapsın, herkes yaptığı sadakadan faydalanır. Yani “Sadakayı gâvur yapmış ne olacak?” dememek lazımdır. Gâvur bile yaptığı sadakadan fayda görür.

Ne olur göreceđi fayda?

Gâvurun dünyası rahat geçer, sıhhati yerinde olur, işi rast gider, çocuk çoluğuna da faydası olur. Âhiret için bir şey yok gâvura, dünyada faydasını görür, âhirette bir şey yok, âhirette gâvurluğunun cezasını çekecek. Fakat müslüman hem dünyada sadakasının faydasını görür, hem geriye bıraktıkları çocukları sadakanın sevabını görür, hem de âhirette cennetteki mükafatı fazla görür.

Sadakayı bir müslüman yapınca yaptığı sadakasından nâşi, sadakasını bol yapıyor yani, evlâdı, evladının evlâdı rahat ederler. Cenâb-ı Hak onları babalarına layık bir evlat yapar, babalarının adını, şânını yükseltirler.

Ne sebebiyle?

Allahu Teâlâ'nın rızası için verilen o sadakaların faydası olaraktan.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sevgisi, herhangi bir kalbe girerse Allahu Teâlâ o kalbin sahibinin cesedini cehenneme haram eder. Resûlullah'ın sevgisini kalbinde taşıyan kimseyi cehennem yakamayacak.

a. Sizin fakirliğinizden korkmam

İkincisi Cenâb-ı Peygamber yine buyuruyor ki;

“Sizin fakirliğinizden korkmam. Fakir olursanız daha iyi yalvarırsınız Allah’a. Asıl korktuğum sizin zenginliğinizdendir.”

Buna ne dersiniz?

Şimdi tersine! Herkesi zengin edeceğiz diye uğraşıyorlar, Cenâb-ı Peygamber zenginlikten korkuyor.

Niçin zenginlikten korkutuyor?

Zenginlik insanları tuğyana sevk ediyor. İşte bugünkü başımıza gelen bütün tuğyan şartları hep paranın [sebepe olduğu şeyler. Hep] para... Herkesin akli fikri o tarafa dönüyor.

Ahşâ aleykümü't-tekâsür.

Tekâsür, çokluk. Bir insan bulunduğu cemiyetin içindeki kardeşlerine, evinde ise evlatlarına, kardeşlerine, akrabasına taallukatına, cemiyette kime gücü yetiyorsa onlara karşı nasihatta kusur ederse, onun yerinin cehennem olacağı, cennet ona haram olduğu, yani kardeşine nasihat etmiyor. Hep kardeşiz yani, kardeşler birbirine nasihat etmiyor, ne-

melazım diyoruz. Ah artık büyüdü ya, ne yaparsa yapsın bana ne diyor. Olmaz. Herkes kardeşine elinden geldiği kadar İslâm dininin lüzumundan, İslâm dininin akaidinden ona öğretmek mecburiyetinde. Mümkün mertebe hepsinin bir yolu var, o yolunu bulup öğretmeliyiz.

Bunu yapmayan *illâ haramallahu aleyhi'l-cenneh*. Onun vücudu cennete haram olur, çünkü vazifesini yapmıyor.

Vazifeyi yapmaya alışmamış, mesuliyet korkusu kendisinde henüz yok. En büyük fenalık da orada.

“Bir insanın zelil olması için ilimden mahrum olması kafidir.” diyor. Bir insan ki ilimden mahrumdur, o zelil olmuştur. Çünkü ilimle insan katiyen zelil olmaz, ilim onu daima yükseltir kaldırır. Yani havuza girenlerde kabaklar vardır. Acemi çocukların boynuna simitler filan mesela denizde takarlar boynuna, batmaz o suya.

Niçin?

O simit onun üzerinde oldukça [batmaz.] Bizi kabaklarla alıştırmışlardır yüzmeye ilk başta. Kabak tutar, su girmez içine, batırmaz sahibini. İlim de sahibini katiyen düşürmez,

daima yükseltir. Ama bu ilim [âhiret ilmidir.] Dünya ilimleri de öyledir, dünya ilimlerine de sahip olanlar dünyada da görüyorsunuz ki büyük mevkilere sahip oluyorlar, nimetlere sahip oluyorlar ama âhirete faydası yok orası başka. Ama bu ilim hem dünyada faydası var hem âhirette faydası var.

Bir de bir insanın zelil olmasının sebebi ilm ü edepten mahrum olmasıymış. İlim ve edep. Burada iki tane koydu, ilmin yanında edebinde olması şart. Edepsiz, edep olmayan ilim ilim sayılmaz. İlim edebi celp eder. İlim oldu mu o ilim sahibinde edep de vardır, edep yoksa ilim de yoktur.

Bir insana bir musibet gelirse o musibet iki şeyden hâli değildir; ya yaptığı günahların mağfiret olunması içindir veyahut terfi-i derecâtı içindir. Günahlarına daima istiğfar eden insanlar günahlarına ısrar etmiş sayılmazlar.

«مَا أَطْعَمْتَ زَوْجَتَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ، وَمَا أَطْعَمْتَ
وَلَدَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ، وَمَا أَطْعَمْتَ خَادِمَكَ فَهُوَ لَكَ
صَدَقَةٌ، وَمَا أَطْعَمْتَ نَفْسَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ. حم،
حب، حل، ق، عَنِ الْمُقَدَّامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ.»

Mâ et'amte zevceteke fe-hüve leke sadekatün ve mâ et'amte veledеke fe-hüve leke sadakatün ve mâ et'amte hâdimeke fe-hüve leke sadekatün ve mâ et'amte nefseke fe-hüve leke sadekatün.

Cenâb-ı Hakk'ın lütfu bu kullarına o kadar geniş ki! Hanımına yedirdiği ekmek yahut ağzına verdiği lokma sadaka yerine sayılıyor. Evlâdına yedirdiği ekmek sadaka yerine sayılıyor yahut hatta zaten de borcumuz yani, evladımıza, ailemize bakmak borcumuzken, bu borcumuzu yaptığımızdan dolayı bir de sadaka [sevabı] veriyor Cenâb-ı Hak üzerimize. Evladımıza yedirdiğimiz sadaka sayılıyor, hizmetkârlarımıza yedirdiğimiz yemekler yine sadaka sayılıyor: *Fe-hüve leke sadakatün.*

Ve mâ et'amte nefseke fe-hüve leke sadekatün. “Kendimiz de yemek mecburiyetindeyiz yiyeceğiz tabi, yediğimizden dolayı o da sadaka sayılıyor.”

Bazı insan cimri olur yemez hani, ne yedirir, ne yer, o acaip bir şey. Kendi nefesine yedirdiğin de yine aynı zamanda sadaka vermişcesine Cenâb-ı Hak sevap ihsan ediyor.

Bugünkü dersimizde;

«مَا أُعْطِيَ أَهْلُ بَيْتِ الرَّفْقِ إِلَّا نَفَعَهُمْ، وَلَا مُنْعُوهُ إِلَّا
ضَرَّهُمْ. الْبَغْوِيُّ، وَأَبُو نَعِيمٍ، كَر، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
مَعْمَرٍ. قَالَ الْبَغْوِيُّ: وَلَا أَعْلَمُ لَهُ غَيْرَهُ، وَقَالَ غَيْرُهُ: هُوَ
مُرْسَلٌ.»

*Mâ u'tiye ehlü beyti'r-rifki illâ nefeahüm
ve lâ müniûhu illâ darrahüm.*

Din ve dünyada.

Rıfk yumuşaklık, tevazuu, oluruna gitme;
“Yok öyle değil böyle olacak!” diye zıtlaşma-
mak ve aksileşmemek. Yumuşaklık.

“Bir evde bu yumuşaklık varsa o ehlibeyt,
o ev halkı dünyalarında da âhiretlerinde de ga-
yet selamet saadet içerisinde, rahat geçi-
nirler, güzel geçirirler.”

Ama sen yan baktın, sen şöyle oturdun,
sen böyle yaptın... Bu olunca, ooo... kavga kı-
yamet hazır tabi. Bir şeye benzemez o. Hep-
sini hoş görme [*rıfk* oluyor].

Onun için Hz. Enes Cenâb-ı Peygambere
on sene hizmet ettim diyor. On sene hizmet
ettim de o on sene içinde bir kere Resûlullah
bana demedi ki;

“Niçin bunu böyle yaptın?”

Tabi birçok kusurları olmuştur ama “Niçin bunu böyle yaptın?” diye onu azarlamamışlar, onu darıltmamışlar, hoş görmüşler bütün hareketlerini.

Bu, bir evdeki rıfk vardır, o ehlibeyt *illa nefe’ahüm*. “Mutlaka fayda verir.” *Ve lâ müniûhu*. “O ehlibeytte rıfk yoksa.” *İllâ darrahüm*. “O da onlara zarardan başka bir şey îraz etmez.”

«مَا أَعَزَّ اللَّهُ بِجَهْلٍ قَطُّ، وَلَا أَدَلَّ اللَّهُ بِعِلْمٍ قَطُّ.
العسكريُّ، عن ابن مسعودٍ.»

Mâ eazzallâhu bi-cehlin kattü ve lâ ezellallâhu bi-ilmin kattun.

“İnsanlar hiçbir zaman cehaletle aziz olamamışlardır.”

Cehil yüzünden aziz olan yoktur. Sen dersin ki işte şu kadar kral var; yeryüzünde kim bilir kaç tane. Bu kadar da bey paşa var, hep aziz adamlar.

Ha, izzet malda değildir, saltanatta hiç değildir, izzet İslâm dinindedir.

Onun bir hikayesini anlatmıştım, belki unutanlar dinlemeyenler olmuştur. Hz. Ömer, Şam zaptolunmuş, İslâm dinin reisi olarıktan

Şam'a gidiyor. Giderken mâlum ya, bak eski o zamanın halifesi adaleti meşhur ya. Devesine binerken bile arkamda gelen seyis, o da Allah'ın kuludur diyor, ben ne kadar ıstırahata mecbursam, istirahatata muhtaçsam, o da muhtaç, o da benim gibi Allah'ın bir kuludur. Binâenaleyh bir saat ben gidersem, bir saat de o binsin ben yürüyeyim diyor.

Halife-i Müminîn arkadaş! Reisi Cumhurbaşkanların üstünde bir devlettir o. Öyleyken acıyor seyisine o da Allah'ın kuludur diyor ve onu da devesine bindiriyor. Bir saat kendisi deveyi çekiyor, köle devenin üzerinde kurulmuş gidiyor. Bu gide gele gide gele tabi Medine'den geliniyor, Şam'a kadar o zaman kim bilir ne kadarlık yol...

Şam'a yaklaşmışlar arada bir su var, sudan geçilecek, sıra da köleye gelmiş. Hz. Ömer deveden inmiş, köleye demiş;

“Bin.”

Bindirmiş, almış devenin yularını, pabuçlarını da çıkarmış, suyu geçecekler. Kumandanı Hz. Ubeydullah varmış;

“Ama efendi hazretleri, kusuruma bakma ama affet.” filan bir laflarla, demiş;

“Bak, Şamlılar karşıda bizi seyrediyorlar, Halife-i Müminîn’i böyle deveyi çeker bir surette görürlerse bizim için bu iyi bir şey ifade etmez. Siz buyurun deveye, köle insin çeksin.”

Bir yumruk patlatıyor ona. Bir yumruk vuruyor, diyor;

“Sen kumandanım olmasaydın, sana yapacağım cezayı ben bilirdim ama kumandanımsın aynı zamanda da. Fakat söylediğin söz çok büyük kabahat. İzzet, izzet saltanatta değil, izzet İslâm dinindedir. Allah bizi İslâm diniyle aziz etmiş bu karşıda bizi bekleyen Şamlılar bize şak şak yapacaklar. Oo buna, buna aldanmak olur mu?” diyor ve yürüyüp gidiyorlar öylece.

Cehil Allah’ı bilmemektir.

Cehil nedir?

Allahu Teâlâ’yı bilmemektir.

Her şeyi biliyoruz işte, aya gidiyoruz, güneşe de gidecek belki. Nereye giderse gitsin, Allah’ı bilmeyince o cahil sayılır. Bugün Allah bilmeyen, Allah ismini anmayan, Allah ismini bilmeyen ne kadar vatandaşımızın olduğunu insan hafsalasına aldırıyor yani. E bunlara hangi mektepten çıkarsa çıksın, hangi üniversiteden çıkarsa çıksın ilim sahibi diyemeyiz.

Çünkü Allah'tan haberi yok, mülkün sahibini tanıyamıyor, "Tabiatın eseridir, icadıdır." diyor. Tabiatın icadıdır efendim, kanuni bir iştir diyor, silsile böyle gelir gider diyor. Bazısı da bazı aptalı da maymundandır deyip çıkıyor.

Olur mu bu?

Elbette bu tam cehaletin kendisidir. Bununla izzetlik katiyen olamaz. İsterse ne olursa olsun!

Ve lâ ezellallahu bi-ilmin. "Hiçbir ilimle de Allahu Teâlâ kimseyi zelil etmemiştir."

Ama aç kalmıştır ölmüştür. Zararı yok, aç kalsın ölsün varsın, ne olacak. Ama ind-i ilahiyede yine azizdir. Aziz diye saltanat sahibine demezler, ind-i ilahiyede makbul bir insan yani.

İbn Mes'ud'tan bu rivayet.

Şimdi bu hepimize güzel bir ders.

«مَا أُعْطِيَ عَبْدٌ شَيْئًا شَرًّا مِنْ طَلَاقَةِ لِسَانِهِ. الدَّيْلَمِيُّ،

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.»

Mâ u'tiye abdün şey'en şerran min talâkati lisânihi.

"Bir kula talakat-i lisan, güzel konuşma verilmemiştir."

Talâkati lisân, edebiyat, fesahat, belâğat, gayet nazikane bir konuşma, herkesi hayran bırakıyor. Nasıl bir konuşuyor, bayılıyor herkes. Ağlayan sızlayan... Güzel söz... Güzel söz söylemesi kuşların ötüşü, bülbülün ötüşüne hayran olan insanlar çoktur. Bu çalgılarda da bazı tın tın öterler, onlara da âşık olanlar var. İşte herkesin bir tabiatı var.

Bu güzel söz seslere ve sözlere de. Güzel ses de öyle. Güzel ses, hafız güzel sesle gerek gazel okusun, gerek şarkı okusun, gerek Kur'an okusun bayılıyor o seslere. Tahrik yapıyor insanın içerisinde, bu içerisinde bazı o sesler oynak sesler, muhrik sesler insanda tesir yapıyor, ona da insan hayran oluyor.

Talâkati lisân, ona da insanlarda bir hayranlık var. Fakat insanlarda en şerli şey bu *talâkati lisân*miş. İnsanlara verilen şeylerin en şerlisi *talâkati lisân*.

Niçin?

İnsanları kandırmaya çok güzel yarıyor. İnsanları kandırmaya çok güzel yarıyor! Bu *talâkati lisân*ı hak yolunda kullansa o baş üzerine, fakat *talâkati lisân* cahillere karşı söyledi mi de herkes şak şak yapar, "Hepsi senindir!" der.

Onun için Cenâb-ı Peygamber bak ne güzel söylemiş.

Deylemi İbn Abbas'tan rivayet etmiş.

“*Talâkati lisân* en şerli şeydir, kullara verilen şeylerin, işlerinden birisi.”

Onun için Allah içimizi dışımızı bir eylesin.

Talâkati lisân güzel de, içine uyması lazım. İçine uymazsa söylediğin sözler o insanları aldatıcı bir şey oluyor. Yazı da böyledir. Gayet güzel eserler yazarlar, yazarlar insanlar, fakat sahibini ararsın sorarsın;

“Bu mu yazdı bunu?”

Evet bu yazdı.

Allah, Allah! Bu adamın abdesti yok, namazı yok, bir şeysi yok! Sakalı yok bıyığı yok bak şunun yaptıklarına.

Ama kendini görmeden, ooo bayılırsın, ama [yaptığı işler] kendine uygun değil başka. Onun için şerli oluyor.

Allah muhafaza.

لَمَّا اغْرُورَ قَتْ عَيْنٌ بِمَائِهَا إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ سَائِرَ ذَلِكَ
الْجَسَدِ عَلَى النَّارِ، وَلَا سَأَلَتْ قَطْرَةٌ عَلَى خَدِّهَا،

فِيرْهَقَ ذَلِكِ الْوَجْهَ قَتْرٌ وَلَا ذِلَّةٌ. وَلَوْ أَنَّ بَا كِيًّا بَكِي
فِي أُمَّةٍ مِنَ الْأُمَّمِ رُحِمُوا، وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا لَهُ مِقْدَارٌ
وَمِيزَانٌ إِلَّا الدَّمْعَةَ يُطْفَأُ بِهَا بِحَارٌ مِنْ نَارٍ. هَبْ، عَنْ
مُسْلِمِ بْنِ يَسَارٍ مُرْسَلًا.

*Mâ iğravrakat aynün bi-mâihâ illâ harra-
mallâhu sâira zâlike'l-cesedi ale'n-nâri ve lâ
sâlet katratün alâ haddihâ fe yerheka
zâlike'l-veche katerun ve lâ zilletün ve lev
enne bâkiyen bekâ fî ümmetin mine'l-ümemi
ruhimû ve mâ min şey'in illâ lehu mikdârun ve
mîzânün ille'd-dem'ate yütfeü bihâ bihârun
min nârin.*

Ağravrakat, iğşevşebet vezninde bir keli-
medir, “akıtmak, göz sularını akıtmak.” [anla-
mına gelir.]

Aynun bi-mâihâ. “Bir göz ki suyunu akıtı-
yor.” *İllâ harramallâhu sâira zâlike'l-cesedi
ale'n-nâri.* “Allahu Teâlâ bu gözden akan su
sebebiyle, yani gözyaşı, bunun sebebiyle vücudunun her tarafını cehenneme haram ediyor.”
Ve lâ sâlet katratün alâ haddihâ. *Katratün*, bir
damla. “Yüzüden şöyle bir damla gözyaşı dö-
külüyor.” *Fe-yurhika zâlike'l-veche katerun.*

“Katiyen o yüze artık bir daha kararına gelmez, horluk gelmez.” *Ve lâ zilletün.* “Zillet de gelmez.” *Ve lev enne bâkiyen bekâ fî ümmetin mine’l-ümemi ruhimû.* “Bu hangi bir ümmette böyle gözyaşıyla ağlayanlar olursa Allah Teâlâ o kavme, o şeye merhamet eder acır, istediklerini verir.”

Tabi bir vakit yunanlar işgal etmişler buralarını, bizim Bursa’ya da gelmişler. Ama [insanların] hepsi tabi elinden bir şey gelmiyor ama bıkmış ve yılmış, camiler dopdolu; “Aman Yâ Rabbi! Sen bizi kurtar bunun şerrinden. Yâ Rabbi! Sen bizi halas et!” diye ağlayanların sızlayanların sayısı yok.

Sonra biz onu topsuz tüfeksiz kovaladık buradan.

Topsuz tüfeksiz nasıl gider canım?

İşte Allah götürünce götürür onu öyle.

Soba borularını top diye göstermişler, Allah da onları top diye onları korkutup [kaçmışlar.] Demişler;

“Biz sizin içinizde koca koca yeşil kavuklu, koca sakallı sakallı adamlar görüyorduk. Biz onlardan çok korkuyoruz, nerede onlar?”

Haa, onlar Allahu Teâlâ'nın korkutucu melekleri.

b. Her şeyin bir miktar ve mizanı var

Ve mâ min şey'in illâ lehu mikdârun ve mîzânün. “Her şeyin bir miktar ve mizanı var.”

Bir sevap yapıyorsun, on kuruş veriyorsun azami ona on, yüz verirler. Ona yedi yüz, ona karşı yedi bin mükâfat verirler. Sevabı da öyle ikramı da öyle.

İlle'd-dem'ate. “Ancak gözyaşının ölçüsü yok.” *Yütfeü bihâ bihârun min nârin.* “O bir damlacık gözyaşı denizlerin söndüremediği ateşi söndürür.”

Denizleri akıtsan sönmez o ateş, ancak o ateşi söndürecek gözden akan bir damladır. Onun için bize burada tavsiye olunuyor ki, çok düşünün, tefekkür edin. Ağlamak kolay bir şey değil. Musibet olunca ağlarsın, o makbul değil. Musibet olunca ağlamak makbul değil, ana ölür baba ölür kardeş ölür; bir şey olur, fena bir hal olur, o zaman ağlar. O da olur, ağlamak iyi ama o makbul bir şey değil. Ağlamak, tefekkür edeceksin Cenâb-ı Hakk'a karşı, bir de kusurlarımızı düşüneceğiz. Bu kusurlara karşı, o nimetlere karşı yaptığımız bu kusurlardan

utanarak ağlayacağız; “Aman Yâ Rabbi! Ben ne kadar cahillik yapmışım, ne kadar kusurluyum. Affet beni!” diyerekten af karşısında ağlayabilirsen, işte o çok makbul ağlama.

«مَا كُتِّسَبَ مُكْتَسِبٌ مِثْلَ فَضْلِ عِلْمٍ يَهْدِي صَاحِبَهُ
إِلَى هُدًى، أَوْ يَرُدُّهُ عَنْ رَدًى، وَلَا اسْتِقَامَ دِينُهُ حَتَّى
يَسْتَقِيمَ عَقْلُهُ. طس، عَنْ عُمَرَ.»

Mektesebe müktesibün misle fadli ilmin yehdî sâhibehu ilâ hüden ev yeruddühu an raden ve lâ istekâme dînühu hattâ yestekîme akluhu.

Mektesebe. “Kazanmadı.” *Müktesibün.* “Kazananlar kazanmadı.” *Misle fadli ilmin.* “İlmin fazileti kadar bir fazilet hiçbir kazanç sahibi kazanamamıştır.”

Bugün mesela on bin lira, yüz bin lira kazanan insan vardır, fakat ne kadar kazanırsa kazansın, bir ilim, insanı hidayete eriştiren bir ilmin fazileti kadar hiçbir kazanç kimse elde edememiştir.

Yehdî sâhibehu ilâ hüden. “Ki o ilim, sahibini hidayete eriştiriyor, sapık yollardan çeviriyor, hak yoluna sevk ediyor.” *Ev yeruddühu*

an radiyyin. “Yahut felakete sebep olan şeylerden kurtarıyor, hidayete doğru götürüyor onu.”

Böyle bir ilmin kazanılması her kazancın üstünde bir hayırdır, bir fazilettir.

Ve lâ istekâme dînühu. “Hiç kimsenin dini doğru olmaz.” *Hattâ yestekîme akluhu.* “Akı salim olmadıkça.”

Yani akıl başta olmadıkça, salim bir akıl olmadıkça insanın dininin düzgün olmasına imkân yok. Akılda elimizde değil ki! Kendimiz, mesela elimizde olsa tımarhanedeki bütün akılsızlara birer akıl veririz, kurtulurlar adamlar. Fakat o akı veren Allahu *celle ve alâ*'dır. Onun kıymetini bilip te onu kötü yollarda zâyi etmemek lazım. Ondan istifade edip, bu akıl sayesinde dinini doğrultmak lazım. Halbuki bu *istekâme dînühu* dediği her gün Fâtiha-ı Şerîfe'de en aşağı 40 defa okuyoruz günde, çok okuyanlar fazla.

Ne diyoruz?

İyyake na'budu ve iyyake nesteîn. İhdinassırâta'l-mustakim.

Bunu 40 defa söylüyoruz.

Nedir sırat-ı mustakim?

İşte doğru yol.

Ve lâ istekâme dînühu. “Dinin düzgünlüğü.”

Doğru yol hangisi?

Allah’ın emirlerine imtisal yasaklarından ictinap. Allahu Teâlâ’nın emirlerine uymadıkça yasaklardan da kurtulmadıkça dinin o istediğın istikâmet hâsıl olmaz.

Kulum, geldin huzuruma.

Eh geldim Yâ Rabbi!

Ne istiyorsun benden?

İstikamet istiyorum senden Yâ Rabbi! Sırata’l-mustakim istiyorum.

Sırat-ı mustakim benim yolum. Haramları terk, emirlerimi ifâ. Emirlerimi ifâ eder, haramlardan da kaçarsan işte sırat-ı mustakime nâil olursun.

Ne olur?

En büyük nimetlere, devletlere nâil olursun.

Allah bu devletlere nâil olan kullarından etsin.

Binâenaleyh biz de *Allahu Ekber* diyerek rabbülaleminin huzuruna durduğumuz vakitte...

Dün bir hocaefendi geldi de bize nasihat ediyor burada.

“Bu namazda Allahuekber deyipte yatıp kalkmaktan ibaret değildir.” dedi.

Ya?

Okuyoruz orada elhamdü lillahi rabbilalemin diyerekten, Cenâb-ı Hak ile bir mübâya’a yapıyoruz, sözleşiyoruz; Yâ Rabbi! Ben senden sırat-ı mustakimi istiyorum diyorum. Yahudinin yolu olmasın aman Yâ Rabbi! Yahudinin yolunda gitmeyeyim. *Dâllîn* olan hristiyanların da yolunda olmayayım Yâ Rabbi!

E sonra?

Kalıbım, kıyafetim, her şeyim o yolda olunca nasıl olur bu iş?

Allah kusurumuzu affetsin!..

Onun için namaz çok güzel, çünkü her gün beş defa duruyoruz, beş defa bunu isterken kendini de insan düzeltmezse büyük hata olur Allah muhafaza...

Onun için en büyük kazanç, en büyük kazanç insanın sahibini hidayete eriştireceği bir ilmin tahsilidir. Mesela aya çıkarsın, bu senin hidayete ulaştırmaz.

Aydan daha başka bir şeye gidiyorlar birçok fezada dolaşıyorlar, İslâm’a girebiliyor mu?

Yine gâvurluğunda baki. Eh İslâm'a girme-
dikçe de hidayet yolu bulunmaz. Hidayet yolu
ancak İslâm yolundadır.

Şimdi Davud *aleyhisselam*'ın hikayesi ge-
liyor, diyor ki;

مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ
يَدِهِ، وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ. حم
هَبْ خَ عَنِ الْمُقَدَّامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ.

*Mâ ekele ehadün taâmen kattu hayran
min en ye'küle min ameli yedihî. Ve inne ne-
biyallahi dâvûde kâne ye'külü min ameli ye-
dihî.*

“Hiç kimse elinin emeğinden daha ka-
zançlı bir ekmek yememiştir.”

En kıymetli ekmek, en hayırlı ekmek insa-
nın elinin emeğidir.

Nedir elinin emeği?

Çiftçilik, reçberlik, amelelik, sanatkarla-
rın çeşidi hepsi içinde, kendi kazancıyla elinde
kazancı oluyor.

Ve inne nebiyallahi dâvûde. “Davud *aley-
hisselam.*” *Kâne ye'külü min ameli yedihî.* “O
da elinin emeğini yedi.”

Ha ne zaman ama?

Kendisi beytlmalardan maaş alıyormuş. Maaş ile [geçiniyordummuş.] Fakat tabii Peygamber olmak dolayısıyla kendisini de sorarmış hep insanlara. Şimdi ki gibi fotoğraflar filan yok ki insanı hep tanıyasın. Davud peygamber ama kim görecek onu, bilecek. Dışarıdan gelen yabancılara, kendisini bilmeyenlere sorarmış,

“Davud’u nasıl tanıyorsunuz, nasıl biliyorsunuz, nasıl adamdır?”

“Ooo, çok iyi idare sahibi. Şöyle adil, şöyle güzel, böyle güzel.”

Cenâb-ı Hak insan kılığında bir melek yollamış. Davud *aleyhisselam* o meleğe de sormuş ama melek olduğunu bilmiyor tabii onun. İnsan kılığında birisi.

Davud nasıl adam?

“Çok iyi ama beytlmalardan yiyor o.” demiş.

O zaman Davud *aleyhisselam* beytlmalardan yemeyi bırakmış, demirciliği ondan sonra öğrenip kendisi başlamış demir sanatında iş yapmaya.

Davud *aleyhisselam* ile Lokman *aleyhisselam* ikisi bir devrin insanı. Lokman *aleyhisselam*

lam bir gün Davud *aleyhisselam*'ı ziyarete gitmiş, bakmış örs üzerinde bir şeyler yapıyor, ufacık ufacık halkalar yapıyor. Akli ermemiş Lokman *aleyhisselam*'ın. Doktorların başı. Ama sormaya da cesaret edememiş. Bakınız ne kadar şayan-ı dikkat! Sormayı fuzuli görüyor;

“Bakalım yapsın ne olacak?” diyor.

Yapıyor o onu, ekliyor birbirine, giyiyor üzerine,

Ni'me'z-zırh! “Bu ne güzel harp aleti.” diyor.

Demirden, çelikten yapmış giymiş, gömlek. Kurşun batmıyor işte artık ona, ok işlemiyor.

Ha o zaman Lokman *aleyhisselam*;

“Söz gümüşse sükut da altındır.” demiş.

Neticede öğrenmiş yani işi.

«مَا التَّقَى صَفَّانٍ مُنْذُ كَانَتْ الدُّنْيَا إِلَى أَنْ تَقُومَ
السَّاعَةُ، إِلَّا كَانَ يَدُ الرَّحْمَنِ بَيْنَهُمَا. فَإِذَا أَرَادَ نَصْرَ
عَبْدٍ قَالَ بِيَدِهِ هَكَذَا، فَيَنْهَزِمُونَ كَطَرْفِ الْعَيْنِ.
الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ أَبِي أَمَامَةَ.»

*Mâ iltekâ saffâni münzü kâneti'd-dünyâ
ilâ en tekûme's-sâatü illâ kâne yedü'r-*

*rahmâni beynehümâ fe-izâ erâde nasra abdin
kâle bi-yedihi hâkezâ fe yenhezimûne ke-
tarfi'l-ayni.*

Bunu iyi dinyelin!

Mâ iltekâ saffâni. “İki muharip saf.” Düş-
man safı, iki düşman yahut iki düşman, müslü-
manla kâfir. Kim olursa olsun, iki dövüşücü saf
birbirleriyle karşılaşmışlar. Dünyanın kurul-
duğu günden ta kıyamete kadar olacak bir ha-
dise.

*Münzü kâneti'd-dünyâ ilâ en tekûme's-
sâatü.* “Kıyamete kadar bu böyle.”

Nasıldır?

İllâ kâne yedü'r-rahmâni beynehümâ.
“Hz. Allah'ın eli o iki safın üzerindedir.”

Dinleyin!

İllâ kâne yedü'r-rahmâni beynehümâ.
“İkisinin arasında.” *Fe-izâ erâde nasra abdin.*
“Bu ikisinden birisinin nusratını murad ederse
Cenâb-ı Hak.” *Kâle bi-yedihi hâkezâ fe-yenhe-
zimûne ke-tarfi'l-ayni.* “Bir anda hepsi inhi-
zama uğrar.”

Arab'ın uğradığı gibi, üç günde kaçar.

Olur mu yahu?

Olur, oldu işte!

Neden Cenâb-ı Hak ona yardım etmiyor acaba?

Yahudiye mi yardım etti, neden?

Bu galibiyet mağlubiyet Cenâb-ı Hakk'ın muradı ile oluyor, senin kuvvetinle de olmuyor yani. Kuvvetin ne kadar mükemmel olursa olsun, üstün olursa olsun, Cenâb-ı Hak bu kavmin galibiyetini murad etmiyorsa muzaffer olamaz. Zafer Allahu Teâlâ'da demek, binâenaleyh kul Allah'a yapışsın. Zafer istiyorsa Allahu Teâlâ'ya sığınsın, "Aman Yâ Rabbi!" [desin.]

İşte firavun hikayesi meşhur canım. Musa *aleyhisselam* ile firavun Nil nehri üzerinde şey kaldılar. Musa *aleyhisselam* ben peygamberim dedi yattı. Firavun sabaha kadar, "Aman Yârab! Beni mahçup etme!" dedi. Allah da onun sözü üzerine suyu ters döndürdü.

Ya Allah istiyor, yalvarılsın bana! Kim yalvarırsa! Yalvarmak da kolay olmuyor canım. Gücüne güvenirsen yalvarmazsın, kuvvetine güvenirsen yalvarmazsın fakat ufacık şey seni mağlup eder. Ama Allah kuvvetine dayanırsan "Aman Yâ Rabbi!" dersin ve mağlup olmamak için hem Allah'a dayanırsın, hem Allah'tan yardım istersin, hem de Allah'ın dediği yolda

yürürsün ki, Allah duanı da kabul etsin. Ama diyeceksin ki;

Allah yahudinin yahut kafirin duasını mı kabul ediyor da ona nusret ediyor?

Oraya aklımız ermez, fakat nusret Allah'ın elinde olduğu şu hadiste de apâşikâr.

Tabi ki şimdi hikmetleri var. Çığırdan çıkan insanların elbette bir terbiyesi lazım. Kendisi gelip dövecek değil bizi, birbirimize böyle musallat kılar, sonunda pişman eder.

Yeter bu kadar...

مَا أُمِرْتُ كَلَّمَا بُلْتُ أَنْ أَتَوْضَأَ، وَلَوْ فَعَلْتُ لَكَانَ
سُنَّةً. حَمْدٌ هَقَطَ عَنْ عَائِشَةَ.

Mâ ümirtü küllemâ bültü en etevattaa ve lev fealtü le-kâne sünneneten.

Ahmed b. Hanbel, Ebû Davud, Tirmizî, İbn Mace, Darakutni, Beyhaki Âişe *radiyallahu anhâ*'dan rivayet etmişler.

“Ben emrolunmadım.” *Küllemâ bültü*. “Her işediğim vakit.” *En etevattaa*. “Abdest almak için emrolunmadım.”

Her abdest bozdukça abdest almak için emrolunmadım.

Ve lev fealtü. “Eğer emrolunsaydım da işleseydim.” *Le-kâne sünneten.* “Bu da ümmetime sünnet olurdu.”

Öyleyse her vakit abdest bozuldukça abdest almak müstehap. Müstehap ilk kaledir. Düşmana karşı ilk kale müstehap kalesidir. Düşmanla dövüşürken öndeki dövüşücüler mağlup olursa geriye çekilir, ikinci parçasıyla düşmana mukavemet eder. Birinci bozuldu mu ikincinin bozulması da mukadderdir arkada. İkinci de bozuldu mu vacibe girdi, vacibinde bozulması mukadder, arkadan farza gelir iş. Allah esirgesin, farz da kaybolursa elden İslâm da gider elden.

Onun için müstehap diye yabana atma! Müstehap sünnetin takviyesidir. Mesela bizim kıldığımız namazlarda bazıları sünnettir, bazıları da müstehaptır. Mesela gece yatarken abdest alıp yatmak, namazla yatmak müstehaptır. Gece kalkıp namaz kılmak, o sünnet-i müekkededir. Sünnet-i müekkede, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bunu daima işlemiş.

لَمَّا أَنَا أَخْرَجْتُكُمْ مِنْ قَبْلِ نَفْسِي، وَلَا أَنَا تَرَكَتُهُ،
وَلَكِنَّ اللَّهَ أَخْرَجَكُمْ وَتَرَكَتُهُ. إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ مَأْمُورٌ، مَا

أُمِرْتُ بِهِ فَعَلْتُ، إِنَّ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ. طَب، عَنِ

ابْنِ عَبَّاسٍ.

Mâ ene ehracetüküm min kıbeli nefsi ve lâ ene teraktühu velâkinnallâhe ehraceküm ve terakehu. Innemâ ene abdün me'mûrun mâ ümirtü bihi fealtü in ettebiu illâ mâ yûhâ ileyye.

Mâ ene ehracetüküm min kıbeli nefsi. “Gerek cihat olsun, gerek hicret olsun, Cenâb-ı Peygamber nefsinden yani kendiliğinden hiçbir emri vermemiştir, hiçbir işi de işlememiştir ve çıkmamıştır da.”

Mesela Mekke'den çıkışı kendiliğinden değildir. Kendiliğinden çıkmazdı, çık denilmiştir, öyle çıkmıştır. Yahut;

Ve lâ ene teraktühu. Bir şeyi yapmadıysa terk ettiyse o da kendiliğinden değildir, yapmadır yapmamıştır.” *Velâkinnallâhe ehraceküm.* “O hicreti emreden Allah'tır, onunla biz oradan ayrıldık.” *Ve terakehu.* “Onu bıraktıklarımız da bırakılmıştır Allahu Teâlâ'nın emri olduğu için.” *Innemâ ene abdün.* “Ben Allah'ın bir kuluyum.” *Me'mûrun.* “Memur bir kuluyum.”

Ne derse onu yaparım, başka bir şey yapmam. Sözüm kendimden katiyen değildir. Binâenaleyh Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sözü aynı vahyi ilahidir yani.

Mâ ümirtü bihi fealtü. “Ne ile emrolunduysam yap diyerekten onu işlemişimdir.” *İn ettebiu illâ mâ yûhâ ileyye.* “Ben bütün şeylerim emrolunduklarıma, vahyolunduklarıma ittibadan ibarettir, başka türlü bir şey değildir, kendimden bir şey çıkmaz.”

Kur'an'da da var ya;

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُمُ اللَّهُ﴾

وَاحِدٌ

*Innemâ ene beşerun mislüküm yuhâ ileyye ennemâ ilâhüküm ilahün vâhidün.*¹

﴿مَا انْتَعَلَ أَحَدٌ قَطُّ، وَلَا تَخَفَّ، وَلَا لَبَسَ ثَوْبًا لِيَعْدُو فِي طَلَبِ عِلْمٍ يَتَعَلَّمُهُ، إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ حَيْثُ يَخْطُو عَتَبَةَ بَابِ بَيْتِهِ. طس، كر، وَتَمَّامٌ، عَنْ عَلِيٍّ. وَفِيهِ إِسْمَاعِيلُ بْنُ يَحْيَى كَذَّابٌ﴾

¹ 41/Fussilet, 6

Me'nteale ehadün kattun ehadün kattun ve lâ tehaffefe ve lâ lebise sevben li-yağdüve fî talebi ilmin yeteallemühu illâ ğaferallâhu lehu zünûbehu haysü yahtû atebete bâbi bey-tihi.

Cenâb-ı Hakk'ın lütufları ne kadar geniş! İlim çok büyük bir nimettir. O nimetin tahsili için insan ayakkabısını giyerken; ilmi öğrenmek için medresesine gidecek, mektebine gidecek, ilmini öğrenmek için ayakkabısını giyiyor, üstünü giyiyor. Bu üstünü giyinmesi, ayakkabısını giyinmesi yani bu ilmi taallüm için hazırlanıp da gitmesi. O daha giyinirken Allahu Teâlâ onu affediyor. Bu ilmi öğrenmeye gidiyor bu adam diyerekten o zaman mağfireti ilahiye mazhar oluyor, ta ki kapısının eşliğinden adımını atar atmaz.

Dedik ya öyle bir mazhariyete nâil oluyor ki, *illâ ğaferallâhu lehu zünûbehu*. “Günahlarını affediyor.”

Çünkü kâinatın duruşu ilim üzerinedir.

O ilim olmasa Allah'ı nereden bileceğiz?

Allah'a nasıl yöneleceğiz, Allah'a nasıl kulluk edeceğiz?

Bunları bilmek hep ilme vesiledir tabi. Bunlar olmayınca hiçbirisinin olmayacağı muhakkak.

«مَا أَنْتَ مُحَدِّثٌ قَوْمًا حَدِيثًا لَا تَبْلُغُهُ عُقُولُهُمْ، إِلَّا
كَانَ عَلَى بَعْضِهِمْ فِتْنَةٌ. كَر، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.»

*Mâ ente muhaddisün kavmen hadîsen lâ
tebluğuhu ukûlühüm illâ kâne alâ ba'dihim
fitneten.*

Konuşurken kavme, kavmin anlayabileceği idrak edebileceği şekilde konuşmalıdır. Eğer idraklerinin dışında konuşuyorsan, o kavmin arasında fitneye sebep olur.

İdraklerinin dışında konuşuyorsan, [mesela;]

Ben Mekke'ye gittim geldim.

Nasıl gittin geldin yahu?

İşte tayy-i mekan ile gittim geldim.

Onun nasıl olacağını da izah ediyor, böyle bir ilimde vardır diye ama kimsenin aklı ermez bu ilme. Bu ilim ortada fitne [doğurur.]

Bak bir misal olarak diyorum yani. Bu gibi şeyler insanların idrakinin dışında olan şeyler. Her şey erbabına söylenir. Umuma olmaz ki! Erbabının haricindeki insana bunu söyledin mi

aklı fikri kabul etmeyince çileden de çıkar bu sefer, İslâm'dan da çıkar Allah esirgeye. Ancak aklının ereceği bir şekilde konuşmak lazım.

Niçin?

İllâ kâne alâ ba'dıhim fitneten.

Onun için Cenâb-ı Peygamber;

Kellemü'n-nâse alâ kaderi ukûlihîm [buyurmuş.]

Fatih camisinin sağ köşesinde yazılıdır bu duvarda.

“Herkes aklının ereceği derecede konuşun.”

Mesela bir velînin konuşuşu başka. Velinin kitabını okumakta tehlikelidir çünkü velinin ne dediğini sen anlamazsın ki!

Geçen birisi gelmiş soruyor;

“Bu velî böyle demiş?”

“Benim aklım ermez” dedim. “O velî onu demiş ama benim o velî derecesine kuvvetim yok ki, ‘Bu böyledir.’ diyeyim sana.”

Onun için bazı velilerin şiirlerinde bile çok muhlik sözler vardır. Onu herkes idrak edemeyince çileden çıkanlar da oluyor. Mesela tek-nikte son sınıf talebesinden bir efendi var. Bir-gün hastalanmış, annesi ile beraber geldi. Anası diyor ki;

“Hocaefendi benim oğlum 13 yaşından beri hiç namazını terk ettiğini bilmem, fakat şimdi namaz kılmıyor artık.”

Neden? N’oldu evladım?

Şimdi bana ders veriyor çocuk;

“Hocaefendi, ben buraya geleceğim, buraya gelinceye kadar tabi yürüdüm geldim, ama burada da yürür müyüm artık?” dedi.

Tabi yürümezsin evladım, geldin çünkü.

Dedi;

“Maksada erişinceye kadar değil mi bu ibadet? Maksada eriştikten sonra ne bu hâl hergün hergün! Olur mu böyle şey?”

Bir kere bozulmuş kafası artık, islahı mümkün değil. Hâlâ o halde gidiyormuş zavallı.

c. Yakîn gelinceye kadar ibadet et

Onun için, peygamber önünde duruyor, sen peygamberden de ileriye mi geçtin?

İleriye mi geçtin? O ölünceye kadar ibadet etti?

Allahu Teâlâ da Kur’an’ında; “Yakîn gelinceye kadar [ibadet et.” dedi.]

Öyle dediyse *yakîn* diyerekten anladım bildim demek değil, “Yakîn, ölüm gelinceye

kadar ibadet edeceksin.” demek. Sen, “Bana yakîn hâsıl oldu, ben öğrendim bildim, işte senin yanına da geldim. Binâenaleyh artık durmam lazım.”

Senin, öyle senin dediğinle iş olsa kolay ama kitaplar önümüzde, peygamber de var önümüzde. Kitap diyor, “Hayır, ölünceye kadar ibadet edeceksin.” Peygamber de ölünceye kadar, göçünceye kadar âhirete ibadetle meşgul oldu. Binâenaleyh o velilerin sözlerine bakıpta böyle [hareket etmek doğru değildir.]

Onu çok şeytan sözleri de var.

Hocaefendi, güneş doğunca yıldız görünür mü artık?

Elbette görünmez ya.

E ben güneşe güneş gibiyim şimdi artık yıldızların ne işi var orada. İbadet yıldız gibidir diyor. Çeşit çeşit şeytan hileleri.

«مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعِ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ، غَيْرَ أَنَّهُمْ لَا

يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يَرُدُّوا عَلَيَّ شَيْئًا. حم، خ، م، ن، عَنُ

أَنْسٍ؛ طَب، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ.»

Mâ entüm bi-esmea limâ ekûlü minhüm ğayra ennehüm lâ yestetîûne en yerüddû aleyye şey'en.

Bunu da iyi dinleyin!

Buhârî ile Müslim'in rivayeti.

Bunu iyi dinleyin! Şimdi bakınız, dün bir hanımefendi geldi, o hanımefendi ziraat mühendisi. Yüksek, böyle yüksek tahsilli bir hanım, bir yerde de çalışıyormuş. Hasta olmuş gelmiş bize kadar. Şimdi bu hanımefendi başı da örtülü, mesture.

Yanıdaki beyefendiler dairede;

“Hanımefendi senin başın kel mi?

Yoo!..

E neden örtüyorsun başını?

Canım Allah Allah, ben müslümanım ondan da [örtüyorum.]

Yok biz inanmıyoruz. Sen başını örtüyorsun, senin ya saçın yok ya kellik var sende [filan diye] zorluyorlar, damarına basıyorlar. Çı-karmış;

“Bakın!” demiş, “Kelliğim de yok bir şeyim de yok ama müslümanım örterim!” demiş.

Pekâlâ!

Biz Şimdi hanımefendiler de var yine, erkekler Şimdi dairelerde mâlum ya, hanımefendilerde var. Hanımefendilerden bazıları da namaz kılıyorlarmıŐ. Namaz kılarlarken diyorlarmıŐ ki, “İŞte bu hayatı dünya bundan ibaret, öldükten sonra bir daha bir Şey yok. Bu zaten müslüman olmaz, Müslümanlık hirete inançla olur. hirete inanmadan Müslümanlık olmaz.

Ben Allah’a inanıyorum.

Pekâlâ!

Peygambere?

Ona da inanıyorum.

Kur’an’a?

Ona da inanıyorum.

Eh, öldükten sonra dirilmek?

Oo, yok ona aklım ermiyor, o olmaz! Hem rsn bir insan, sonra toprak olsun, sonra tekrar bir daha dirilsin!

E Allah’a bilmediĐinden ileri geliyor tabi.

Bu Şimdi bu hadis, bu vaka-i tarihiye. Bir vaka-i tarihiye bu hadis burada müslümanın âhirete inancına lüzum.

Ashb-ı kirama diyor ki;

M entm. “Siz olmadınız.” *Bi-esmea lim ekl minhüm.* “Onların iŐittiĐinden siz daha fazla iŐitici değilsiniz.”

Bu Bedir muharebesinde öldü gâvurlar, leşleri atıldı bir kuyuya. Orada Cenâb-ı Peygamber geçti kuyunun başına, öldüler ama, o ölümlere dedi ki, dedi ne dediyse.

Hz. Ömer geldi evvela;

“Yâ Resûlullah! Bunları ölmedi mi?”

Öldü.

E daha ne söylüyorsun sen bunlara?

Bu ölümler duyar mı senin dediğini?

Bak ne dedi;

Mâ entüm bi-esmea limâ ekûlü minhüm.

“Siz onlardan daha fazla duyucu değilsiniz, siz onlardan daha fazla duyucu değilsiniz.” *Ğayra ennehüm lâ yestetîüne en yerüddû aleyye şey’en.* “Onların güçleri yetmiyor yalnız bana cevap vermeye. Gücü yetmiyor fakat pekâlâ benim sözümü duyuyorlar ve anlıyorlar.”

Bu hadîs-i şerîf Ahmed b. Hanbel’in, Buhari’nin, Müslim’in, Nesei’nin Enes’ten; Taberani’nin de İbn Mes’ud’tan rivayetidir.

Müslim ile Buhârî ki en sahih kitaplarımızdan ikisi bu nakli böyle yapıyorlar. Bu meşhurdur ki, bu Bedir muharebesindeki küffâr, gömüldükleri vakitte bir kuyuya toplanıp atıldı. Orada Cenâb-ı Peygamber onların başında on-

lara, “Buldunuz mu hak olan cezanızı?” diyerekten konuşurken Hz. Ömer itiraz etti, Cenâb-ı Peygamber de dedi ki;

“Yoo!.. Sen zannetme ki onlar duymuyorlar, sizden daha iyi duyuyorlar fakat güçleri yetmiyor bana cevap vermeye artık.”

Onun için İslâm dini öldükten sonra dirileceğimize ve kabir azabının da hak [olduğuna imanı gerektirir.] Buna inanmayanın da İslâmiyeti tam olmaz.

«مَا أَنْتُمْ بِجُزْءٍ مِنْ مِئَةِ أَلْفٍ جُزْءٍ مِمَّنْ يَرِدُ عَلَيَّ
الْحَوْضَ. ط، حم، د، ع، طب، ك، ض، عَنْ زَيْدِ ابْنِ
أَرْقَمٍ»

Mâ entüm bi-cüz'in min mieti elfi cüz'in mimmen yeridü aleyye'l-havda.

İnsan tabakası çok tabi. Kim bilir milyarların kaç, dünyada olduğu günden kıyamet gününe kadar geçecek insanın sayısının rakamları çıkmaz, bulamayız rakamları. Öyle o kadar çok fakat o yüzbinden bir kişi olacak müslüman olarıktan bu havzu kevserin içine girebilecek müslüman sayısı. Demek 999'u, biniyle

beraber bunlar havuzdan içemeyecek. O kadar çok! Onun için gâvurların sayısı çoktur.

Sonra müslüman dediğimiz biz müslümanların da kaçta kaç müslüman?

Bir kısmı âhirete inanmaz, bir kısmı kadeere inanmaz, bir kısmı bilmem şuna inanmaz, o da müslüman diye geçiniyor ortalıkta. Ama havzı kevsere giderken işler meydana çıkacak.

«مَا أَنْتُمْ إِذَا مَرَجَ الدِّينُ، وَسُفِكَ الدَّمُّ، وَظَهَرَتِ
الزِّينَةُ، وَشُرِّفَ الْبُنْيَانُ، وَاخْتَلَفَ الْأَخْوَانُ،
وَحُرِقَ الْبَيْتُ الْعَتِيقُ. طَب، عَنْ مَيْمُونَةَ.»

Mâ entüm izâ merace'd-dînü ve süfike'd-demü ve zaherati'z-zînetü ve şurrife'l-bünyânü va'htülife'l-ehavâni ve hurika'l-beytü'l-atîku.

Bakın yine bu da dikkate şâyan! Bak, çok mühim bir şey!

Mâ entüm. “Olmadınız. Olur mu hiç böyle şey?” *İzâ merace'd-dînü.* “Ehli din ehli hevâya uysun!?”

Ehli din ehli hevâya uysun!

Ehli hevâ, fasikîn, facirin yani. “Din sahipleri bunlara uymaz” demek. Dindarlar bu

fâsıkların fâcirlerin yolunda gitmezler. *Ehli hevâ*, küffâr ayrı, kafirlerin yolunda demiyorum, *ehli hevâ* diyor. Müslümanlık iddia ediyor ama arzusuna da uygun; içki de içiyor, kumar da oynuyor. İşte zevk yerlerinin her tarafına da gidiyor filan ama dindarlar bunlarla müşterek olmaz, karışamazlar.

Ve süfike'd-demü. “Kan dökülüyor.”

O onu vuruyor, o onu vuruyor, öteki ötekisini. Bu da olmaz, olur mu?

Ve zaherati'z-zînetü. “Zina!..”

Oo, her köşe başı bir felaket yeri, yuvası olmuş. Zina, zina çok fena, çok korkunç bir şey zina. Şuur, büyük bir şuarsuzluk var zinada, çok büyük bir şuarsuzluk ama! O şuarsuzluğu tasvire imkân yok yani.

Nasıl olur yahu?

Senin kız kardeşine birisi gelip tasallut etse sen buna ne kadar razı olursun?

Bu da senin kardeşinin kızı değil mi?

Kardeşinin kızına bu sefer sen nasıl göz atıyorsun?

Senin kardeşine birisi göz atarsa kızıyor-sun da sen başkasının kardeşine, evlâdına göz atarken olur mu bu?

Allah muhafaza etsin!..

Ne kadar bu şursuzluktur yani.

Efendim gençlik!..

Ne gençliği yahu!? Delilik ve iffetsizlikten ibaret.

Ve zaherati'z-zînetü. “Bu zina aşıklaşmış.”

Koluna takıyor, bacağına takıyor, yürüyor gidiyor, omuz omuza, boyun boyuna.

Allah muhafaza etsin.

Ve şurriye'l-bünyânü. “Binalarda alabildiğine yükselmiş gidiyor.” *Va'htülife'l-ihvâni.*

“Kardeşler camide toplanmış ama akıllar hiçbir zaman bir yere gelmiyor, o ona uymuyor o da ona uymuyor, herkes ayrı.” *Ve hurika'l-beytü'l-atîku.* “Bir gün de gelecek o Kâbe-i Muazzama o da yıkılacak.”

Ondan sonra seyret cümbüşü.

Hz. Meymune validemizden.

«مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى آيَةٍ أَرْجَى مِنْ قَوْلِهِ: ﴿وَلَسَوْفَ

يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى﴾، فَذَخَرْتُهَا لِأُمَّتِي يَوْمَ

الْقِيَامَةِ. الدَّيْلِمِيُّ، عَنْ عَلِيٍّ»

Mâ enzelallâhu aleyye âyeten ercâ min kavlihi ve lesevfe yu'tîke rabbüke fe terdâ fe zehartühâ li-ümmetî yevme'l-kıyâmeti.

Hergün okuyoruz ya. *Vedduhâ*'daki bu âyet-i kerîme çok ümit verici. Cenâb-ı Peygambere karşı Cenâb-ı Allah diyor ki;

Ve lesevfe yu'tîke rabbüke fe terdâ. “Allah senin razı olacağın dereceleri sana verecek.”

Şefaat derecelerden. Sen buna layıksın.

Ve ben de o verilen şeyi sakladım âhirete. Çünkü âhirette ümmetime şefaat edeyim.

Kendisine *enelhak* diyen Hallac-ı Mansur da buna itiraz etmiş;

“Cenâb-ı Hak sana böyle bir lütuf vermişken sen bunu niye şey yapmıyorsun?”

Bunun cezası olaraktan kendisi işte o hâle düşürüldü.

Allah muhafaza etsin.

Fe-zehartühâ li-ümmetî yevme'l-kıyâmeti. “Bunu ben sakladım kıyamet gününe.”

O istiyordu ki dünyada da buna nâil olsun peygamber ama peygamber diyor ki âhirette

daha lazım. Dünyada nasıl olsan olur ama âhirette daha lazım. Bu şefaatinin âhirete bıraktığını yani.

«مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ، إِلَّا
أَدَّى شُكْرَهَا. فَإِنْ قَالَهَا الثَّانِيَةَ جَدَّدَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَهَا؛
فَإِنْ قَالَهَا الثَّلَاثَةَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ. كُ وَتُعَقَّبُ،
هَب، عَنْ جَابِرٍ.»

*Mâ en'amallâhu alâ abdin min ni'metin
fe kale elhamdülillâhi illâ eddâ şükrahâ fe-in
kâlehâ es-sâniyete ceddallâhu lehu
sevâbehâ fe-in kâlehâ es-sâlisete ğaferallâhu
lehu zünûbehu.*

Cenâb-ı Hak çeşitli nimetler veriyor her gün bize, ama o nimetlere nâil olduğumuz vakitte, ki o nimete nâil olan derse ki; *elhamdülillâh*. “Bu *elhamdülillâh* demesiyle mukabele ediyor, o nâil olduğu nimetten nâşi.” *Illâ eddâ şükrahâ*. “*Elhamdülillâh* demesiyle o nimetin şükürünü eda etmiş olur.”

Fe-in kâlehâ es-sâniyete. “İkinci defa tekrar *elhamdülillâh*.”

Sümme elhamdülillâh diyor. *Cüddide lehu sevâbehâ*. “Sevap artırılır.” *Fe-in kâlehâ*

es-sâlisete. “Üçüncü defada yine diyor elhamdülillah.” *Ğaferallâhu lehu zünûbehu*. “Bütün günahları da bu sayede mağfireti ilahiye mazhar olur.”

Ve yine bunu tekid eden bir hadiste;

مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً، فَحَمِدَ اللَّهَ عَلَيْهَا إِلَّا كَانَ ذَلِكَ الْحَمْدُ أَفْضَلَ مِنْ تِلْكَ النِّعْمَةِ، وَإِنْ عَظُمَتْ. طَبَّ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ.

Mâ en'amellahu azze ve celle ala abdin ni'meten fe-hamidellahe aleyhâ illâ kâne zâlike'l-hamdü eftale min tilke'n-ni'meti ve in azumet.

Mâ en'amellahu azze ve celle ala abdin ni'meten. “Bir nimet verdi; elbise verdi, araba verdi, hizmetkâr verdi, dükkân verdi, mal verdi, ne verdiyse verdi. Buna karşı.” *Fe-hamidellahe aleyhâ*. “Bu nimete karşı elhamdülillah Yâ Rabbi! Sana çok şükür elhamdülillah! Verdin bunları bana, elhamdülillah layık olmadığım halde verdin!” diye şükrediyor, hamd ediyor.

İllâ kâne zâlike'l-hamdü eftale min tilke'n-ni'meti. “Bu hamid ona verilen nimetten daha eftaldir.”

Çünkü o nimet tükenecek ama hamd tükenmez.

Ve in azumet. “O nimet ne kadar çok olursa olsun ne kadar büyük olursa olsun bitecek en nihayetinde.”

«مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً مِنْ أَهْلِ وَمَالٍ وَوَلَدٍ،
فَيَقُولُ: مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، فَيَرَى فِيهِ آفَةً
دُونَ الْمَوْتِ. ع، خط، هب، عَنْ أَنَسٍ»

Mâ en'amallâhu alâ abdin ni'meten min ehlin ve mâlin ve veledin fe-yekûlu mâ şâallâhu lâ kuvvete illâ billâhi fe-yerâ fîhi âfeten dûne'l-mevti.

Mâ en'amallâhu alâ abdin ni'meten. “Şimdi bir nimet verdi Cenâb-ı Hak.” *Min ehlin ve mâlin ve veledin.* “Evlendi çoluk çocuk sahibi oldu, mal mülk sahibi oldu.” *Fe-yekûlu mâ şâallâhu lâ kuvvete illâ billâhi.* “Dedi ki; Maşaallah! Bunu Allahu Teâlâ diledi de ihsan etti, bu benim kuvvetimle değildir, Allahu Teâlâ'nın verdiği bir kuvvetin sayesinde.”

Fe-yerâ fîhi âfeten. “Bu adam bir daha âfet görsün olmaz o iş.”

Bu hamdi yaptıktan sonra, bu maşaallah dedikten sonra bir daha âfet görmez.

Dûne'l-mevti. “Ta ölünceye kadar.”

Ancak ölüm gelir bunun için.

Bakın şimdi;

«مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ،
وَأَسْبَغَهَا عَلَيْهِ، ثُمَّ جَعَلَ إِلَيْهِ شَيْئًا مِنْ حَوَائِجِ النَّاسِ
فَتَبَرَّمَ بِهَا، إِلَّا وَقَدْ عَرَّضَ تِلْكَ النِّعْمَةَ لِلزَّوَالِ. ابْنُ
النَّجَّارِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.»

Mâ en'amallâhu azze ve celle alâ abdin min ni'metin ve esbeğahâ aleyhi sümme ceale ileyhi şey'en min havâici'n-nâsi fe-teberrame bihâ illâ ve kad arrada tilke'n-ni'mette li'z-zevâli.

Mâ en'amallâhu azze ve celle alâ abdin min ni'metin. “Cenâb-ı Hak kuluna bir nimet verdi, verdiği bu nimetten nâşi.” *Ve esbeğahâ.* “Tam verdi, kemale ulaştırdı nimetini.” *Sümme ceale ileyhi şey'en min havâici'n-nâsi.* “Sonra sana başkalarını muhtaç etti.”

Nimeti verdi ya sana, bu nimeti verdikten sonra sen tanınmış bir adam oluyorsun, servet sahibi. Geldiler dediler ki;

“Efendi şu benim şu şeye bir ihtiyacım var, lutfeder misin?

Bir ihtiyacından dolayı bir şey istiyor.

Fe-teberrame bihâ. “Başladı sıkılmaya, kaçamak yolları almaya, daralmaya başladı.”
Illâ ve kad arrada tilke'n-ni'mette li'z-zevâli.
“Muhakkak bu sana verilen nimet senin elinden gidecektir.”

Bunu iyi bilmek lazım! Bu verilen nimet sana nâsın ihtiyaçlarına yarasın diyerekten sana vermişti Allah, sen ki onu sıkıyorsun vermiyorsun, zevali yakındır onun. Çabuk gider elden.

Bunu İbn Abbas'tan rivayet etmişler.

İkinci bir tekit daha var.

«مَا أَنْفَقَتِ الْوَرِقُ فِي شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ

نَحِيرٍ يُنْحَرُ فِي يَوْمِ عِيدٍ. طَب، عَد، قَط، هَب، ق، عَنِ

ابْنِ عَبَّاسٍ»

Mâ ünfikati'l-veriku fî şey'in ehabbe ilallâhi teâlâ min nehîrin yünharu fî yevmi îdin.

Verik dediği gümüş bir para yani, o zaman geçen para.

Bu bir para, kurban kesmek için verilen, harcanan paradan daha daha sevgili bir para Allahu Teâlâ kimseye vermemiş.”

Kurban almak için harcanan para Cenâb-ı Hakk'ın en sevdiği bir paraymış.

d. Bayram gününde kesilen kurban parası

Yünharu fî yevmi îdin. “Bayram gününde kesilen kurban parası.”

Ne kadar çok verebilirsen, ne kadar güzeli alabilirsen sevabı da o nispette fazla olacak.

Bak şimdi;

«مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً إِلَّا كَثُرَتْ
مُؤْنَةُ النَّاسِ عَلَيْهِ، فَإِنْ لَمْ يَتَحَمَّلْ مُؤْنَهُمْ فَقَدْ عَرَّضَ
تِلْكَ النِّعْمَةَ لِرِزْوَالِهَا. الْخَرَائِطِيُّ، عَنْ عُمَرَ.»

Mâ en'amallâhu azze ve celle alâ abdin ni'meten illâ kesûrat mü'netü'n-nâsi aleyhi

fe-in lem yetehammel müennehüm fe kad arrada tilke'n-ni'mete li-zevâlihâ.

Yukarıki hadisin bir tekidi.

Mâ en'amallâhu azze ve celle alâ abdin ni'meten. “Bir kulluna Allahu Teâlâ nimet veriyor, mal, mülk neyse.” *İllâ kesürat meûnetü'n-nâsi aleyhi.* “O nimetten dolayı nâsın o adama ihtiyacı çoğalıyor.”

Mâruf bir insan, zengin insan, tanınmış, vergisi de bol; o gidiyor o geliyor, o gidiyor o geliyor, o gidiyor o geliyor... bir şeyler istiyorlar insanlar ondan. *Meûnetünnas.* Nâsın ihtiyaçlarından dolayı nâs ondan gidiyorlar yardım istiyorlar.

Fe-in lem yetehammel meûnehüm. “Eğer bu adam bu nâsın ihtiyaçlarına tahammül edemez de bunalır, sıkılır, ‘Ay nedir bu! Sizden bıktım!’ derse.” *Fe-kad arrada tilke'n-ni'mete li-zevâlihâ.* “Bu nimet zevale doğru çekilir gider, elden gider.”

Onun için nimetin devamı ona şükürle olur. Şükür de onu yerinde harcamakla oluyor.

Bir tanecik daha okuyalım.

«مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً، فَعَلِمَ أَنَّهَا مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ، إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ شُكْرَهَا، قَبْلَ أَنْ
يَحْمَدَهُ عَلَيْهَا؛ وَمَا أَذْنَبَ عَبْدٌ ذَنْبًا فَندِمَ عَلَيْهِ، إِلَّا
كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ مَغْفِرَةً قَبْلَ أَنْ يَسْتَغْفِرَهُ؛ وَمَا
اشْتَرَى عَبْدٌ ثَوْبًا بِدِينَارٍ أَوْ نِصْفِ دِينَارٍ، فَلَبِسَهُ
فَحَمِدَ اللَّهَ عَلَيْهِ، إِلَّا لَمْ يَبْلُغْ رُكْبَتَيْهِ حَتَّى يَغْفِرَ لَهُ.
ك، هب وتُعَقَّب، عَنْ عَائِشَةَ.»

*Mâ en'amallâhu azze ve celle alâ abdin
ni'meten fe-alime ennehâ minellâhi illâ kete-
ballâhu teâlâ lehu şükrahâ kable en yahme-
dehu aleyhâ ve mâ eznebe abdün zenben fe
nedime aleyhi illâ keteballâhu teâlâ lehu
mağfiraten kable en yestağfirahu ve me'şterâ
abdün sevben bi-dînârin ev nisfin dînârin fe
lebisehu fe hamidallâhe aleyhi illâ lem yeblüğ
rukbeteyhi hattâ yağfira lehu.*

*Mâ en'amallâhu azze ve celle alâ abdin
ni'meten.* “Bir nimet verdi yine Cenâb-ı Hak
kuluna.” *Fe-alime ennehâ minellâhi.* “Kul da
biliyor ki bunu bana Allah verdi.”

Benim sa'yim, gayretim var ama fakat Allahu Teâlâ o sa'yi, o kuvveti kudreti bana vermeseydi ben de bir şey yapamazdım. Sa'yi, kuvveti kudreti veren, zekayı veren O'dur. O'ndan olduğu için diyor ki, bunu Allah verdi bana.

İllâ keteballâhu teâlâ lehu şükrahâ kable en yahmedehu aleyhâ. “Ona hamdetmeden evvel Allahu Teâlâ onun onun bu halini bildiğinden dolayı bu kulum bu nimete şükretmiştir diye yazıyor oraya.”

Çünkü Allah verdi bize bu nimeti, benim elimin emeği yahut zihnimin, kafamın işlemesinden oldu demiyor, Allah verdi diyor.

Kable en yahmedehu. “Elhamdülillah demeden evvel daha bu kulum bu nimete şükretmiş diye yazılıyor kitaba.” *Ve mâ eznebe abdün zenben.* “Bir de kusur yaptı bu kul, günah işledi, bir kabahat etti.” *Fe-nedime aleyhi.* “Derhal, ‘Vah vah! Ne yaptım ben! Tuh tuh pişman oldum.’”

Pişman oldu, daha bu pişmanlığıyla beraber tevbe Yâ Rabbi! demeden, “Tevbe Yâ Rabbi!” [diyerek] istiğfar etmiyor daha, yalnız pişmanlık geldi. O pişmanlıktan dolayı;

İllâ keteballâhu teâlâ lehû mağfiraten.
“Allah ona mağfiretini yazıyor, *Kable en yes-
tağfirahu.* “Daha istiğfar etmeden evvel.”

İş bu nedametın içerde belirmesi. O neda-
met belirdi mi arkadan tevbe hazır tabiatıyla.
Fakat Cenâb-ı Hak ondan evvel onu mağfiret
ediyor.

*Ve me’şterâ abdün sevben bi-dînârin ev
nisfi dînârin.* “Bir insan bir elbise satın almış;
bir liraya veya yarım liraya neyse.” *Fe-lebi-
sehu fe-hamidallâhe aleyhi.* “Ona da şükredi-
yor; ‘Allah’a çok şükür elhamdülillah, bak
böyle bir elbise aldım giyinebildim’ diyerek-
ten.” *İllâ lem yeblüğ rukbeteyhi.* “O Allah’a
şükrederekten, ‘Yâ Rabbi! Bunu sen bana ver-
din ben de aldım giyiyorum işte!’ diyerekten,
giyerken şu dizlere daha gitmeden esvabı.”
Hattâ yağfira lehu. “Cenâb-ı Hak bunu mağfi-
ret eder.”

Daha giyinmedi, giyinmek için bacaklarını
sokmuş giyecek, bu hamdinden dolayı, “Yâ
Rabbi! sen bunu bana lutfettin elhamdülillah!”
[diyor.] Bu hamdinden dolayı *yuğferu*, mağfi-
ret-i ilahiye mazhar oluyor.

Allah kusurlarımızı affeylesin.

Şu bir taneyi de okuyayım da bitireyim.

«مَا أَهْدَى الْمَرْءُ الْمُسْلِمَ لِأَخِيهِ هَدِيَّةً أَفْضَلَ مِنْ
كَلِمَةٍ حِكْمَةٍ، يَزِيدُهُ اللَّهُ بِهَا هُدًى، أَوْ يَرُدُّهُ بِهَا عَنْ
رَدِّى. ص، هب، ط، وَالِدَيْمِي، عَنِ ابْنِ عَمْرٍو.»

Mâ ehdâ el-mer'ü'l-müslimü li-ehîhi hediyyeten efdale min kelimeti hikmetin yezîdühullâhu bihâ hüden ev yerüddühu bihâ an radin.

Mâ ehdâ. “Hediye etmedi.” *el-Mer'ü'l-müslimü li-ehîhi hediyyeten.* “Bir müslim kardeşine bir hediye etmedi.” *Efdale min kelimeti hikmetin.* “Bir kelime-i hikmet yani güzel bir konuşma yapıyor kardeşine. En güzel hediye o kardeşine yaptığı güzel bir hakîmâne konuşma.”

Onu İslâm’a davet hususunda hakîmâne bir konuşma yapıyor, bu konuşması;

Yezîdühullâhu bihâ hüden ev yerüddühu bihâ an radin. “Yahut onu bir tehlikeden kurtarıyor.”

Ya onu bir hidayete ulaştıracak veyahut bir tehlikeden onu kurtarabilecek bir konuşma yapıyor kardeşine. Bu hikmet-i âmiz sözlerle konuşmasından kardeşi müteessir oluyor, ya yola geliyor, yahut da fenalığı terk ediyor. İşte

bundan büyük hediye olmaz. En büyük hediye, şuna götüreyim bir takım elbiseyi. Pabucuyla mabucuyla 300 liraya, 500 liraya bir takım elbise alır götürürsünüz, olmaz. O ona layık olacak onu kötülükten kurtarmak, iyiliğe eriştirmek. Böyle bir nasihatı yapabilmek ona yüzbin lirayı vermekten daha efdaldır.

Allah kusurlarımızı affetsin, tevfikâtı samadanesine mazhar eylesin, dünya ve âhîret nimetlerine mazhar olarak ve hüsn ü hatimelerle âhîrete göçen kullarının arasına cümlemizi kabul etsin inşaallah.

Mehmed Zahid KOTKU

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

